

Vojislav Vujović: Tal vid EKKI:s åttonde plenarmöte, maj 1927

[Appendix till Trotskijs *Problems of the Chinese Revolution*, på marxists.org. Översättning från engelska, Göran Källqvist.]

Kamrat Bucharin inledde sitt tal med en historisk framställning. Tillåt mig fortsätta denna historiska genomgång där han slutade, ty den stora revolutionära rörelsens historia i Kina slutar inte just innan marschen mot norr. Tvärtom är det just här som dess viktigaste period påbörjas.

Men först några ord om vår politik i Kina fram till Kommunistiska internationalens sjätte utvidgade plenarmöte, det vill säga fram till våren 1926. Igår visade kamrat Petrov, på basis av ett flertal citat, att det kinesiska partiets viktigaste beslut och politik liksom de beslut som EKKI [Kommunistiska internationalens exekutivkommitté] skrev utkast till före och efter det sjätte plenarmötet var korrekta.

Jag är mycket tacksam mot kamrat Petrov för att han med hjälp av citat har bevisat, inte bara att kamrat Zinovjev deltog aktivt i utarbetandet av den politiska linjen i Kina fram till våren 1926, utan också att alla det kinesiska partiets och Kommunistiska internationalens principbeslut på den tiden var riktiga.¹

Det är det bästa svaret på kamrat Bucharins påståenden.

Det är mycket glädjande att kamrat Petrov vill dela ansvaret för politiken i Kina innan Kominterns sjätte plenarmöte, men han överdriver när han förväntar sig att kamrat Zinovjev tar ansvaret för den politik som har förts i Kina efter EKKI:s sjätte utvidgade plenarmöte, det vill säga sedan marschen mot norr. Ty det är ett välkänt faktum att alla beslut om det kinesiska kommunistpartiets politiska oberoende, om behovet att bevara sitt eget ansikte, praktiskt taget trampades på bara för att till varje pris upprätthålla blocket med Chiang Kai-shek.

Kamrat Petrov gick till och med så långt att han återopade citat ur besluten från det kinesiska kommunistpartiets centralkommittémöte i juli 1926 för att visa att Kinas kommunistiska parti alltid haft för avsikt att bevara sitt oberoende och en självständig politik. I nummer 11 av *Die Kommunistische Internationale* utsatte Petrov, eller kanske kamrat Martynov, mötets beslut för en hård kritik. EKKI:s officiella organ fördömde besluten och föreslog att det kinesiska kommunistpartiets nästa kongress skulle se över dem. Nu, efter Chiang Kai-sheks statskupp, kommer Petrov och använder de beslut som han själv krävde att man skulle se över, och vill med det bevisa att Kinas kommunistiska partis politik var korrekt. Förvisso finns inget värre hyckleri.

Vi sa i våra teser, och upprepar här: det kinesiska kommunistpartiet bemödade sig flera gånger om att rätta till sin linje och överge blocket-till-varje-pris med Chiang Kai-shek. Vi föreslog i våra teser att vi omedelbart skulle skicka ett telegram till det kinesiska kommunistpartiets centralkommitté och säga att julimötets beslut i huvudsak var korrekta och att man omedelbart måste börja förverkliga dem. Tyvärr stötte det kinesiska partiets alla försök att rätta till sin politiska linje och felaktiga taktik på formellt motstånd från kamrat Borodin och EKKI:s representant i Kina.

Om ni vill få reda på hur de beslut som kamrat Petrov fördömde för två månader sedan men hyllade

¹ Vujović, som tidigare varit sekreterare i Kommunistiska ungdomsinternationalen, var anhängare till den förenade oppositionens zinovjevitiska del. Som sådan försökte han framställa det som att Zinovjevs hela föregående kurs var korrekt. Men denna uppfattning motsvarade inte fakta. Zinovjevs ståndpunkt i frågan om den kinesiska revolutionens problem var före 1927 inte bara felaktiga – och helt i linje med Stalins och Bucharins uppfattningar – utan var även på oppositionsblockets tid ytterst svaga. Till och med när han förde fram en kraftig kritik mot den officiella linjen kan vi i hans teser se att han egentligen försvarade en halvt centrismisk ståndpunkt. I de tal och artiklar som apparatens anhängare presenterade vid denna tid gjorde de en stor affär av de skillnader de upptäckte mellan Zinovjevs och Trotskijs ståndpunkter – engelska översättarens anmärkning.

igår genomfördes i praktiken, så placera brevet från de tre kamraterna från Shanghai framför er så kommer ni att få en livfull bild av vad som hände och fortfarande händer i Kina. Då kommer ni mycket enklare att förstå hur Chiang Kai-sheks statskupp var möjlig.

Men låt oss återvända till historien. Det sades här att oppositionen höll tyst fram till Chiang Kai-sheks statskupp och att den nu försöker använda denna statskupp för sina ”fraktionella” syften. Hur står det egentligen till med det?

Efter EKKI:s sjätte plenarmöte skickade kamrat Radek i juli 1926 sin första skrivelse till Sovjetunionens kommunistiska partis politbyrå och bad om svar på en rad frågor som uppstått i Kina, för att kunna få sitt arbete som rektor för Sun Yat-sen-universitetet att stämma med partiets politiska linje. Detta brev förblev obesvarat. Med tanke på de betydelsefulla händelser som äger rum i Kina skickade kamrat Radek i början av skolåret ett andra brev till politbyrån med en begäran om upplysningar. De viktigaste delarna av detta brev följer här:

Detta är de frågor som kräver ett svar:

1. Upprättandet av Chiang Kai-sheks diktatur efter 20 mars 1926 och vår inställning till denna diktatur. Frågans svårighet ligger i det faktum att Chiang Kai-shek är ledare för Guomindang och att Borodin formellt stöder honom. Vårt ingripande mot Chiang Kai-shek har här en mycket stor politisk betydelse.
2. En balansräkning över Guomindangs arbete bland bönderna.
3. Guomindangs krav att kommunisterna tar avstånd från sin kritik av Sun Yat-sens tänkande.
4. Ska Guomindang arbeta inom proletarietet?
5. Hur ska vi stöda Guomindangs vänsterflygel?
6. Frågan om den halvt mensjevikiska tonen i det senaste manifestet från det kinesiska partiets exekutivkommittémöte, där det sägs: vi måste genomföra minsta möjliga klasskamp och när kommunistpartiets politik kallas bolsjevikisk så är det inte frågan om bolsjevism utan bolsjevism i hela nationens intresse.

Jag anser det vara min plikt att ställa dessa frågor och ber er besöka mig för att avge en rapport.

Efter att kamrat Radek hade skickat det andra brevet i juli 1926 tog han återigen upp alla dessa viktiga frågor i september 1926. Politbyråns enda svar var absolut tystnad.

I januari 1927 tog kamrat Radek på nytt upp den kinesiska revolutionens viktigaste frågor i en rad föreläsningar som han i enlighet med instruktionerna höll på Sverdlovuniversitetet. Men händelseutvecklingen gick så snabbt och de farliga misstagen hade blivit så många att kamrat Radek efter krisen i Hankou ansåg det vara sin plikt att ställa frågorna öppet. Först då talade han till sist inför den kommunistiska akademien, där han ställde frågorna på följande sätt:

Den kinesiska revolutionens slutgiltiga öde kommer inte att avgöras i Hankou och inte i Shanghai. Det är inte de omedelbara militära framgångarna som avgör revolutionens framsteg utan frågan om klasskampen inom den nationella revolutionära rörelsen. Chiang Kai-sheks generaler skjuter arbetare och bönder nästan överallt och mobiliserar för den avgörande striden. Guomindangs vänster och kommunistpartiet måste samla mod och de nödvändiga styrkorna för att driva bort högern och ta över ledningen för rörelsen. För detta syfte måste arbetarna och bönderna omedelbart beväpnas, det måste bildas arbetar- och bonderegementen i armén, jordbruksrevolutionen måste fullbordas, de sociala frågorna måste lösas genom att tillfredsställa arbetarnas krav och framförallt måste kommunistpartiets organisatoriska oberoende upprättas, ty

detta oberoende existerar inte i verkligheten och vi måste kämpa för att uppnå en verklig enhetlighet inom den nationellt revolutionära rörelsen.

Hur svarade historikern Bucharin och de andra kamraterna i majoriteten som ”förutsåg allt och vars prognoser bekräftades av fakta”?

Istället för att på allvar analysera de frågor som kamrat Radek ställde skrek de om panik, och eftersom konflikten med Chiang Kai-shek just vid denna tidpunkt löstes, och han ”underkastade sig” och förklarade sig lojal med Guomindangs centralkommitté, så ropade man högt om seger. Men de glömde att precis som alltid underkastar sig borgarklassen under en revolution aldrig resolutioner utan bara väpnad makt.

Några få dagar senare intogs Shanghai och ett nytt segerrop höjdes.

Samtidigt visade händelseutvecklingen att Chiang Kai-sheks marsch mot Shanghai inte var en marsch mot imperialisterna utan en marsch till imperialisterna för att upprätta kontakt med de imperialistiska arméer som fanns stationerade i Shanghai, i syfte att skaffa sig en eftertrupp och på så sätt förbereda genomförandet av en statskupp, istället för den som en månad tidigare hade slutat med ett misslyckande.

Varför ropade de om panik istället för att omedelbart vidta nödvändiga åtgärder för att göra upp med fienden i våra egna led? På grund av en felaktig bedömning av händelserna i Kina, på grund av att de underskattade borgarklassen och den roll den spelar i den kinesiska revolutionen. Vilka var de mest typiska svaren?

1. Borgarklassen skulle redan vilja bekämpa arbetarna men kan inte göra det därför att den framförallt är anti-imperialistisk och behöver arbetarna och bönderna för sin kamp mot imperialisterna (Martynov).
2. Storbourgeoisien vill avskaffa feodalismen i Kina för att skapa de ekonomiska grundvalarna för att utveckla industrin. Därför marscherar den mot de feodala militaristerna i norr och mot imperialisterna som stöder resterna av feodalism (Bucharin).
3. Borgarklassen är i minoritet i det revolutionära parlament som Guomindang har upprättat. Den underkastar sig majoriteten som består av vänsterflygeln och kommunisterna. Den kan inte skada oss, vi har alla medel för att utnyttja den i vårt eget intresse och därefter kasta den åt sidan (Stalin).

Enligt min uppfattning finns det ingen avgörande skillnad mellan dessa tre ståndpunkter som jag tyvärr inte har tid att analysera.

Men när jag nu antagit rollen som historiker skulle jag vilja uppmärksamma ett verkligt historiskt tal som annars skulle kunna förbli okänt för historien. Det är kamrat Stalins tal till partiarbetare i Moskva den 6 april 1926, det vill säga nästan exakt vid samma tidpunkt som arbetarnas blod flöt i strida strömmar på Shanghais gator. Jag tar risken att bli anklagad för illojalitet eller för att göra personangrepp, ty kamrat Stalin berörde inte frågan igår eftersom han troligen räknar det till de personliga frågorna. Icke desto mindre förde jag exakta anteckningar och hoppas framställa innehållet i detta tal tillräckligt troget för att få behålla min uppgift som översättare vid Kominterns kongresser. Kamrat Stalin kommer alltid att ha möjlighet att rätta till oavsiktliga felaktigheter genom att lägga fram sitt stenogram för oss. Vad sa kamrat Stalin? (Jag berör bara de viktigaste frågorna):

Den kinesiska revolutionen skiljer sig från den ryska revolutionen 1905 genom det faktum att den först och främst är anti-imperialistisk. Kamrat Radeks grundläggande fel är att han inte inser att den kinesiska revolutionens utvecklingstakt inte kan vara så snabb som han skulle önska. Han är otålig, han skulle vilja att händelserna utvecklas snabbt, han inser inte att den

ryska revolutionen 1917 hade många svårigheter att övervinna trots att imperialisterna på den tiden var splittrade i två läger som kämpade mot varandra. Den kinesiska revolutionen kommer att få ännu större problem ty imperialisterna bildar en enhetsfront i Kina. Det är därför utvecklingstakten kommer att bli långsammare. Radek kommer med mycket revolutionära paroller: Bryt med höger-Guomindang, driv bort högern – några fler så r-r-revolutionära paroller och den kinesiska revolutionen är förlorad. Radeks alla andra misstag härrör ur en felaktig bedömning av den internationella situationen, av den kinesiska revolutionen och dess utvecklingstakt. Guomindang är ett block, ett sorts revolutionärt parlament med högern, vänstern och kommunisterna. Varför göra en statskupp? Varför driva bort högern när vi har majoritet och högern lyssnar på oss?

Bönderna behöver en gammal utsliten sköka så länge hon är nödvändig. Han kör inte bort henne. Det är samma med oss. När högern inte längre är användbar för oss kommer vi att köra bort den. För närvarande behöver vi högern. Den innehåller duktiga personer som fortfarande anför armén och leder den mot imperialisterna. Chiang Kai-shek kanske inte sympatiserar med revolutionen, men han leder armén och kan inte göra annat än leda den mot imperialisterna.

Dessutom har högern förbindelser till Zhang Zuolins generaler och förstår mycket väl hur man ska demoralisera dem och få dem att oreserverat gå över till revolutionens sida utan att slå ett enda slag. De har också förbindelser till de rika bönderna och kan skaffa pengar från dem. Så vi måste utnyttja dem ända till slutet, klämma ur dem som en citron och sedan kasta bort dem.

Märk väl, detta sades tre dagar innan statskuppen.

Den kinesiska revolutionen leds av ett brett revolutionärt parti vars centralkommitté utgör en sorts revolutionärt parlament. Kommunisterna har herraväldet. Om kommunisterna provocerar Guomindang kommer de att besegras och herraväldet kommer att övergå till högern, etc.

Hur såg kamrat Stalin på de nationalistiska armégeneralernas massakrer av arbetare och bönder, de ”enskilda frågor” som kamrat Bucharin inte kunde syssla med från Moskva? Kamrat Stalin sa: det har ägt rum sådant och det kommer att bli mer. Det vore löjligt att tro att en revolution som redan har pågått i mer än två år skulle fortgå utan det. Skyler vi över det? Nej, det är inte sant. Vi döljer det inte men vi vill inte överdriva det i vår press. Och Stalin avslutade med en försäkran att det finns sätt, andra sätt än de som Radek föreslagit, för att uppnå våra mål. Inte så snabbt förvisso men säkrare.

Detta tal hölls några dagar innan statskuppen. Det offentliggjordes aldrig. Vi protesterar mot att oppositionens artiklar har beslagtagits, mot den tystnad som påtvingas oss, men vi är demokratiska nog att också protestera mot den tystnad som kamrat Stalin har pålagt sig själv, mot denna självbestraffning som med största sannolikhet kommer att ersätta en självkritik. Och efter allt detta figurerar här vår nya historiker, kamrat Bucharin, och blir upprörd över att kamrat Zinovjev 1925 inte förutsåg händelseutvecklingen 1927 och lät Hu Hanmin tala inför den utvidgade exekutiven 1926. Men kamrat Bucharin glömmer att läsa nästa stycke i kamrat Zinovjevs broschyr, där han redan 1925 lanserade parollen att beväpna arbetarna och bönderna, en paroll som ni inte kunde genomföra eftersom ni till varje pris ville bevara blocket med Chiang Kai-shek. Om ni hade beväpnat Kinas arbetare och bönder i rätt ögonblick så skulle revolutionens förlopp blivit ett helt annat och Chiang Kai-sheks statskupp skulle inte ha blivit möjlig.

Det är sant att politbyråns hemliga direktiv från 3 mars återropades här. Om dessa direktiv verkligen var uttryck för en förändrad politisk linje i Kina, varför hade de då inte den minsta effekt på inställningen i vår press och på innehållet i de tal som kamrat Stalin och kamrat Bucharin höll en månad senare till partiarbetarna i Moskva? Om man verkligen hade förstått att linjen var felaktig, att den måste förändras, att man måste inta en annan hållning till storbourgeoisien och Chiang Kai-shek, varför spred man förvirring inom alla våra partiers led, varför fanns det sådan skräck för att erkänna

de misstag som begåtts? Direktiven från 3 mars ökar bara majoritetens och Kominterns ansvariga organs ansvar, ty dessa organ brydde sig [inte] om den kinesiska frågan, åtminstone inte presidiet.

Istället anklagade kamrat Stalin den 6 april 1927 kamrat Radek för att inte förstå någonting av den kinesiska revolutionen, som framförallt var anti-imperialistisk. Den viktigaste uppgiften var att besegra militaristerna i norr. Att alltför tidigt bryta med högern skulle leda till revolutionens undergång. Vi har inte bråttom, vi behöver inte kräva att storbourgeoisien fogar sig, och vi utnyttjar den. En anmärkning i förbigående: det var inte vi som utnyttjade storbourgeoisien utan de som utnyttjade oss, genom att skynda sig att ockupera mer än hälften av det territorium som Guomindang höll vid den tiden och slakta tusentals arbetare för att genomföra Chiang Kai-sheks statskupp...

Hittills har alla misstag som begåtts i Kina rättfärdigats genom att säga att det var "en speciell taktik" som motsvarade de "speciella förhållandena" och berodde på imperialismens roll i Kina. Idag har imperialismen helt och hållet försvunnit från kamrat Stalins framställning. Inte ett ord om imperialismen i Kina. Jordbruksrevolutionen har ersatt imperialismen. I dess namn görs nu ett försök att rättfärdiga en lika felaktig politik, på samma sätt som den felaktiga politiken före Chiang Kai-sheks statskupp rättfärdigades med imperialismens roll i Kina.

Men var fanns jordbruksrevolutionen före Chiang Kai-sheks statskupp? Var inte jordbruksrevolutionen en grundläggande del av den nationella revolutionen? Ty före statskuppen sköt ni upp lösningen av jordbruksfrågan, fullbordandet av jordbruksrevolutionen på marken liksom beväpningen av arbetarna och bönderna, bara för att bevara blocket med borgarklassen, som enligt Bucharin var helt igenom antifeodal och anti-imperialistisk. Tidigare ville ni använda borgarklassen för att besegra militaristerna i norr och utrota alla feodala kvarlevor. Vi har sett hur framgångsrikt det var. Det visade sig att den kinesiska storbourgeoisien kan bekämpa feodalismens kvarlevor lika bra som storbourgeoisien i andra länder som har uppnått samma kapitalistiska utvecklingsnivå.

Nå, kamrater, ni säger att jordbruksrevolutionen står på dagordningen i Kina, och ni hävdar att regeringen i Hankou har tillsatts för att fullborda och leda jordbruksrevolutionen. Tidigare sa ni: vi får inte stöta bort Chiang Kai-shek, han kommer inte att förråda oss. Vi sa tvärtom till er att militaristerna i norr och imperialisterna bara går att besegra genom att avlägsna storbourgeoisien och Chiang Kai-shek från ledningen över Guomindangs armé. Den här gången upprepar ni samma misstag med regeringen i Hankou genom att påstå att småbourgeoisien har fått i uppgift att genomföra jordbruksrevolutionen i Kina och befinner sig i en position där den kan göra det. Ni säger: inga sovjeter före jordbruksrevolutionen! Först sedan vänster-Guomindang har fullbordat jordbruksrevolutionen, först när vi i denna mening har utnyttjat dem, kommer vi att kunna bygga sovjeter i Kina. Vi svarar er och vänder oss till de kinesiska arbetarna och bönderna: ni kommer aldrig att få någon jordbruksrevolution under småbourgeoisiens ledning. Ni fortsätter samma felaktiga och kriminella politik som förbereder en upprepning av Chiang Kai-sheks statskupp, och denna gång en statskupp av Guomindangs vacklande vänsterledare och den nationalistiska arméns generaler i Hankou.

Regeringen i Hankou kommer att kunna åstadkomma en jordbruksrevolution först när proletariatets herravälde garanteras på detta område. Och det enda sättet att uppnå proletariatets herravälde i regeringen i Hankou och i vänster-Guomindang är inte att göra eftergifter till småbourgeoisien, ty den svänger ständigt hit och dit mellan proletariatet och storbourgeoisien och kommer slutligen att ansluta sig till den starkaste sidan. Det enda sättet är att organisera proletariatets och böndernas styrkor och de dem en organisatorisk form – sovjeter – som inte bara kommer att gör det möjligt för oss att mobilisera de breda massorna utan också erövra ledningen över dessa massor åt kommunistpartiet, i sovjeterna såväl som i Guomindang.

Kamrater, det ni gör i detta fall är bara en fortsättning på politiken av eftergifter men denna gång till småbourgeoisien. Kamrat Bucharin kunde inte åberopa ett enda konkret faktum för att visa vad regeringen i Hankou har gjort sedan det senaste mötet med partiets centralkommitté, eller åtminstone

sedan Chiang Kai-sheks statskupp, för att verkligen beväpna arbetarna och bönderna och hjälpa bönderna att ta jorden i besittning.

(*Heinz Neumann*: Hankou-regeringen har besekrat militaristerna i norra Kina!)

Kamrat Neumann, Chiang Kai-shek besegrade också militaristerna i norr. Vi välkomnar dessa segrar av hela vårt hjärta. Men vi upprepar än en gång: det viktigaste är inte att stöta militaristerna i norr i största allmänhet, utan att besegra dem med nationella arméer, den nationella rörelsen, under ledning av den enda klass som verkligen befinner sig i en position att åstadkomma en jordbruksrevolution, nämligen proletariatet.

Vi vet inte vilka överraskningar som Hankou-regeringens nuvarande generaler, Tan Shen-shi och Feng Yuxiang, förbereder för oss imorgon. Det vet inte heller ni. Den förstnämnda är en verkligt feodal adelsman, och den sistnämnda gick med i Guomintang först nyligen. Det senaste numret av *Manchester Guardian* innehåller en rapport att Feng Yuxiang skickar telegram till Chiang Kai-shek i Shanghai för att hålla honom informerad om hans militära segrar.

Den för närvarande enda möjliga organisationen är sovjeterna som mobiliserar massan av arbetare och bönder och garanterar kommunistpartiets herravälde i Guomintang och på den nationella revolutionära rörelsens område.

(*Semard*: Det är fullt av motsägelser!)

Det finns inga motsägelser här. Om regeringen i Hankou är revolutionär, som ni hävdar, om den befinner sig i en position där den kan åstadkomma en jordbruksrevolution, varför skulle då Hankou-regeringen vara mot sovjeterna och mot en revolutionär organisering av arbetarna och bönderna? Den är mot dem eftersom den bara kommer att hjälpa till att få till stånd jordbruksrevolutionen när vi är starka nog att befästa de beväpnade arbetarna och bönderna i sovjeterna under ledning av kommunistpartiet. Bara i detta fall kommer småbourgeoisien att kunna åstadkomma en jordbruksrevolution. Men i motsatt fall kommer den till slut att rusa över till storbourgeoisins sida.

Jag vill avsluta mitt tal med att anmärka att den kinesiska kamraten hade rätt när han sa att den kinesiska revolutionen bara kommer att segra under Lenins fana. Det är sant, kamrater, det är inte under Guomintangens fana, som är Bucharin så kär, som revolutionen, inte ens jordbruksrevolutionen, kommer att segra, utan bara under sovjeternas röda fana och under leninismens fana.